

Psidium guajava (Guava)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Magnoliophyta

Class- Magnoliopsida

Order- Myrtales

Family- Myrtaceae

Genus- *Psidium*

Species- *guajava*

Habitat- Native to tropical America, *Psidium guajava* thrives in tropical and subtropical climates, commonly found in open forests, cultivated fields, and disturbed areas with well-drained soils.

Morphology- *Psidium guajava* is a small to medium-sized evergreen tree, growing 3–10 meters tall with a spreading canopy. The bark is smooth and light brown, peeling off in thin flakes. Leaves are opposite, simple, elliptical to ovate with prominent veins, and emit a characteristic aromatic scent when crushed. Flowers are white, fragrant, and borne singly or in small clusters. The fruit is a round to oval berry, varying in color from green to yellow, with sweet to slightly acidic pulp and numerous small seeds embedded in the flesh.

Economic Importance-

Fruits are consumed fresh and processed into juices, jams, jellies, and candies. Rich source of vitamin C and antioxidants, important in nutrition and health supplements.

सीडियम गुआजावा (अमरूद)

वर्गीकरण -

जगत – पादप

विभाग – मैग्नोलियोफाइटा

वर्ग – मैग्नोलियोप्सिडा

क्रम – मर्टेल्स

कुल – मर्टेसी

जाति – सीडियम

प्रजाति – गुआजावा

आवास (Habitat):

यह मूल रूप से उष्णकटिबंधीय अमेरिका का पौधा है, लेकिन अब यह उष्ण और उपोष्ण कटिबंधीय जलवायु वाले क्षेत्रों में व्यापक रूप से पाया जाता है। यह खुले जंगलों, खेतों और जलनिकासी वाली भूमि में आसानी से उगता है।

आकृति-विज्ञान (Morphology):

Psidium guajava एक छोटा से मध्यम आकार का सदाबहार वृक्ष है, जिसकी ऊँचाई लगभग 3 से 10 मीटर होती है। इसकी छाल चिकनी और हल्की भूरी होती है जो परतों में उतरती है। पत्तियाँ विपरीत, सरल, अंडाकार से अंडवृत्ताकार होती हैं, जिनमें सुगंधित तेल होता है। फूल सफेद, सुगंधित और एकल या छोटे गुच्छों में होते हैं। फल गोल या अंडाकार बेरी होता है, जो हरे से पीले रंग में परिवर्तित होता है और इसके गूदे में मीठा या थोड़ा खट्टा स्वाद होता है। बीज गूदे में छोटे और सख्त होते हैं।

आर्थिक महत्व (Economic Importance):

इसके फल ताजे खाए जाते हैं या जूस, जैम, जेली और मिठाइयों में संसाधित किए जाते हैं।

विटामिन C और एंटीऑक्सीडेंट्स का अच्छा स्रोत होने के कारण यह पोषण और स्वास्थ्य अनुपूरक के रूप में महत्वपूर्ण है।

ਪਸਿਡਿਅਮ ਗੁਆਜ਼ਾਵਾ (ਅਮਰੂਦ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੌਦੇ

ਵਿਭਾਗ - ਮੈਗਨੋਲਿਓਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ - ਮੈਗਨੋਲਿਓਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ - ਮਿਰਟੇਲਸ

ਪਰਿਵਾਰ - ਮਿਰਟੇਸੀ

ਜੀਨਸ - ਪਸਿਡਿਅਮ

ਪ੍ਰਜਾਤੀ - ਗੁਆਜ਼ਾਵਾ

ਆਵਾਸ (Habitat)

ਇਹ ਦਰੱਖਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ-ਮੱਧ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਤਪਤ ਅਤੇ ਉਪ-ਤਪਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਾਂ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਿਕਾਸ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਆਕਾਰ ਰਚਨਾ (Morphology):

Psidium guajava ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨਾ ਕੱਦ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦਰੱਖਤ ਹੈ ਜੋ 3 ਤੋਂ 10 ਮੀਟਰ ਤੱਕ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਛਾਲ ਹਲਕੀ ਭੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਰਦੀ ਹੈ। ਪੱਤੇ ਸਧਾਰਨ, ਅੰਡਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਗੰਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫੁੱਲ ਚਿੱਟੇ, ਖੁਸ਼ਬੂਦਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਗੁੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫਲ ਗੋਲ ਜਾਂ ਲੰਬੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠਾ ਜਾਂ ਹਲਕਾ ਖਟਾ ਗੂਦਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਸਖਤ ਬੀਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਫਲ ਤਾਜ਼ਾ ਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੂਸ, ਜੈਮ, ਜੈਲੀ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ C ਅਤੇ ਐਂਟੀਆਕਸੀਡੈਂਟਸ ਦਾ ਅਮੀਰ ਸਰੋਤ ਹੈ, ਜੋ ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।